

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XXV. Epistola Imp. Constantini ad Saporem Regem Persarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

τῆ πλάνῃ δεδωλωμένοι πάντες ἀπὸ αὐτοῖς κατὰ τὴν ἐπιβουλάν, ἐπέσειλε, καὶ ὡς ἀναγνώσαν ἐυσέβειαν, καὶ ὅτι ἐυσέβειαν τιμῆς ἀπολαύσαν αὐτῶν. ἀμεινον ὅ τὴν τῆ γεγενημένη ἀποδωλέπιδαίξῃ τὰ γεύματα.

Κεφ. κέ.

Ἐπιστολὴ τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ πρὸς σατωρίων ἢ βασιλεῖα περσῶν, ὅτι ἔγραψαν ἡραφίσα.

Τὴν θείαν πίσω φυλάσων, τῆ τῆς ἀληθείας Φωτὸς μελαλαχάνω. τῆ τῆς ἀληθείας Φωτὸς ὁδηγῶν, τὴν θείαν πίσω ἐπιγνώσκω· τοιγαροῦν τέτοις ὡς περὶ γὰρ βεβαίως, τὴν ἀγιοπάτω θρησκείαν γνωρίζω διδάσκαλον τῆς ἐπιγνώσεως ἡ ἀγιοπάτω θεῶν ταύτην ἡν λαβρεῖαν ἔχον ὁμολογῶ. τέτοις θεῶν τὴν δύναμιν σύμμαχον ἔχων, ἐκ τῶν περὶ τῶν τῆ ὡκεανῶν δὲ ἡμεῶν, πᾶσαν ἐφέξῃς τὴν οἰκὸς μέλι βεβαίως σαθηρίας ἐλπίσι δὴ γειρα. ὡς ἀπαντα ὅσα ὑπὸ τοσούτοις τυραννοῖς δεδωλωμένα, ταῖς καθημεριναῖς συμφοραῖς ἐνδύοντα. ἔξῃ τῆς ἐφεξῆς, ταῦτα περὶ λαβρεῖαν τὴν τῆς κοινῶν ἐκδικίαν, ὡς περὶ ἐκ τῆς θεοπάτω ἀναζωπυρηθῆναι. τέτοιον τὸν θεὸν περὶ βού. ἔτὸ σημεῖον ὅ τῆ θεῶ ἀνακείδρος μὴ στρατός ὑπὲρ τῶν ὡμων φέρει, ἢ ἐφ' ὅπερ ὁ ἀντὶ δικαίως λόγῳ ὡς ἀκαλεῖ, καὶ βού. ἔξ ἀυτῶν ὅ ἐκείνων ἀειφανέσι τερπαῖσι ἀραυλίκα τὴν χάρι ἀνιλαμβάνω· τέτοιον τὸν θεὸν ἀθανάτω μνήμη τιμῶν ὁμολογῶ· τέτοιον ἀκραφειῖ καὶ καθαρεῖ ἀδιανοία ἐν τοῖς ἀνάτω τυχερῶν ὑπερῶ γάρμα. τέτοιον ἐπικαλεῖμα γουκλινῆς. Φωτῶν μὲν πᾶν αἶμα βδελυκίον, καὶ ὅσας ἀνδρείς καὶ ἀπορηταίς, πᾶσαν τῆ γεῶδη λαμπρόδονα ἐκκλινῶν, οἷς πᾶσιν ἡ ἀτέμιος καὶ ἀρρηθῶ πλάνη χρανομένη, πολλὰς τῶν ἐθνῶν καὶ ὅλα γένη κατέρριψε, τοῖς κατὰ τῶν μέρεσι ὡς ἀδύσα. ἀγρὸ τῶν ὅλων θεός, περὶ οἷα τῶν ἀνθρώπων διὰ Φιλανθρωπίαν οἰκίαν, χρείας ἕνεκα εἰς τοῦ μφανέσι παρηγάει, ταῦτα περὶ τὴν ἐκείνη ἐπιθυμίαν ἐλκεῖς ἔδαμῶς ἀνέχε· καθαρεῖ ὅ μόνον διανοίαν καὶ ψυχλὴ ἀκνιδῶν ὡς ἀνθρώπων ἀπατεῖ τὰς τῆς δρεῖης καὶ ἐυσέβειας περὶ ἐξ ἐν τέτοις σαθμῶν. ἐπιμείας γρ καὶ ἡμερῶν ἔργοις δρεῖσκεῖται, περὶ ἀφίλων, μισῶν ὅτι

A insidiarum adversus eos moliri, litteras ad eum scripsit, quibus tum ad pietatem amplectendam eum hortabatur, tum ut pietatis cultores honore afficeret postulabat. Verum epistola ipsa Imperatoris, qui eam scripsit, studium ac providentiam melius declarabit.

CAP. XXV.

Epistola Imperatoris Constantini ad Saporem Regem Persarum, pro Christianis scripta.

EGO quidem Divinam custodiens fidem, lucis veritatis particeps fio: & veritatis fidem praviam sequens, ad divinæ fidei notitiam pervenio. Hac ratione sanctissimam, ut res ipsæ confirmant, religionem agnoscens, ejus cultum mihi magistrum esse profiteor ad sanctissimi numinis notitiam hauriendam. Hujus ergo Dei auxilio fultus, ab ultimis Oceani progressus finibus universum terrarum orbem ad firmam spem salutis erexi. Adeo ut provinciarum omnes, quæ tot tyrannorum dominatione oppressæ, & continuis attrita calamitatibus propemodum defecerant, reipublicæ vindicem tandem nactæ, velut quibusdam medicinæ fomentis restituta sint. Hunc ego Deum prædico, cujus vexillum Deo dicatus exercitus meus humeris gestat, & quo æquitatis ratio postulat, fertur, & ob hæc ipsa celeberrimas victorias illico refert pro mercede. Hunc Deum sempiterna memoria coli à me profiteor. Hunc in altissima sede positum, pura & candida mente contemplor. Hunc flexis genibus invoco, omnem abominandum cruorem averfans, & odores insuaves ac detestandos; omnem deniq; terrenum fulgorem procul fugiens: quibus omnibus quasi sordibus pollutus scelestus ac nefandus superstitionis error, multos Gentilium, totasque adeo nationes ad ima tartara detrulit. Etenim quæ summus omnium Deus pro sua erga homines benignitate atque providentia, ad communem usum protulit in lucem, ea ad cuiusq; libidinem rapi haudquaquam sustinet. Sed puram duntaxat mentem & animum immaculatam ab hominibus postulat, hisque virtutis & pietatis actis quasi librâ quâdam expendit. Quippe modestiæ & mansuetudinis operibus delectatur; mitis diligens; turbatarum auctores odio habens. Et

H

fidem quidem amat, infidelitatem vero supplicio afficit. Omnem cum arrogantia conjunctam. Dominationem destruens, superbiorum contumeliam punit. Et homines quidem insolentia elatos ab ipsis, ut ita dicam, fundamentis evertit: humiles vero & injuriarum patientes meritis præmiis afficit. Hinc est, quod Imperium justum magnificentiam, auxilio suo illud corroborat, & prudentiam regalem tranquillitate pacis perpetuo fovet. Nec mihi ipse videor errare mi frater, qui hunc unum Deum profitear omnium auctorem ac parentem. Quem multi ex iis qui apud nos Imperium tenuerunt, infano errore acti, pernegare quidem conati sunt. Sed eos omnes hujusmodi exitus quasi vindex oppressit, ut universonum nunc hominum genus, illorum Principum calamitates exempli vice proponat his qui illos imitari studuerint. Horum unus mihi videtur fuisse, ille quem divina vindicta instar fulminis ingruens, fugatum ex nostris regionibus vestras in terras propulit: qui quidem suo dedecore atque ignominia trophæum illud tantopere apud vos jactatum constituit. Enimvero commode factum videtur, quod nostra quoque ætate hujusmodi homines manifestissime pœnas dederunt. Nam & ego spectator fui exitus illorum, qui nuper iniquissimis jussionibus populum Deo consecratum exagitaverant. Proinde maximas Deo gratias ago, cujus singulari providentia cuncti mortales qui divinam legem observant, reddita sibi pace exultant ac gestunt. Ex quo plane mihi persuadeo, rectissime omnia ac tutissime se habere, cum per puram ac sinceram illorum religionem, perque concordem de divino numine sententiam omnes homines ad se ipsum aggregare Deus dignetur. Quanta porro voluptate me affici censes, cum audio id quod mihi maxime in votis est, horum hominum multitudine, Christianorum scilicet: de his enim in præsentia loquor: nobilissima quæque Perfidis loca longè lateque esse decorata. Opto igitur ut & tua res quam florentissima, & illorum perinde sint florentissima: hoc est ut tua, sic illorum. Hoc enim modo summum omnium Dominum, benignum & propitium ac placatum habiturus es. Hos itaque, quandoquidem talis tantusque es, tibi commendo.

Α ταραχώδεις, ἀγαπῶν τὴν πίστιν, ἀπίστῶν καλῶν, πᾶσαν μὲν ἀλαζονείας διωκτικῶν κατ' ἄρρηγνός, ὑβρίων ὑπερφάνων τιμωρεῖται. ὅθεν ὑπὸ τυφροῦ ἐπαυρομένους ἐκ βάθρων ἀναμειβῆναι, ταπεινότεροι καὶ ἀνεξικακούς τὰ πρὸς ἀξίαν νέμων. ἔτω καὶ βασιλείαν δικαίαν ὡς πολλοῦ ποιέμενος, τοῖς παρ' ἐαυτὸν Ἰπικερσίας κρατύνει, σύνεσόν τε βασιλικῶν τῶν γαλιναίων τῆς εἰρήνης διαφυλάττει. ἔ μοι δοκῶ πλανῶν ἀδελφεῖ μου, τέτον εἶναι θεῶν ὁμολογῶν πάντων δέχνηγόν καὶ παύσει. ὃν πολλοὶ τῶν τῆδε βασιλευσάντων μανιώδεις πλάναις ὑπαχθέντες, ἐπεχείρησαν ἀνεπίστατος. ἀλλ' ἐκείνους ἀπαίτας τοῖς τὸν τιμωρῶν τέλος κατὰ ἀνάλογον, ὡς πᾶν τὸ μὲν ἐκείνους ἀνθρώπων γένος, τὰς ἐκείνων συμφορὰς ἀντὶ ἄλλης πᾶσα δέγμασι. ἔπαρτέρας τοῖς τὰ ὅμοια ζητήσιν τίθεσθαι. τέτων ἐκείνων ἕνα ἠγέμεται γεγονέναι, ὃν κατὰ πρῶτον σκηπτός ἡ θεία μήνις τῶν τῆδε ἀπελάσασα, τοῖς ὑμείροις μέρεσι πᾶσα δέδωκε, τῆς ἐπ' ἀποταξίης πολυθρήνησον τὸ παρ' ὑμῖν τρέπαιον ἀποφῆναί. ἀλλὰ γὰρ εἰκοιεν εἰς καλὸν παρεκχωρηκέναι, τὸ καὶ ἐν τῷ κατ' ἡμᾶς αἰῶνι τὴν τῶν τοιούτων τιμωρίαν πειφανῆ δειχθῆναι. ἐπεὶ δὲ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐκείνων τὰ τέλη, τῶν ἐναίχως ἀθεμίτοις πρὸς ἀμασι τῶν τῶ θεῷ ἀνακείμερον λαὸν ἐκλεροξάντων. διὸ δὴ καὶ πολλὴ χάρις τῷ θεῷ, ὅτι τελεία πρὸς πᾶν τὸ ἀνθρώπινον τὰ θεραπείων τὸν θεῶν νόμον, ἀποδοθείσης αὐτῷ τῆς εἰρήνης ἀγαλλῆσαι καὶ γαυρεῖσθαι. ἐν τῷ θεῷ καὶ ἡμῖν αὐτοῖς ὡς πεπισμαι, ὡς ὅτι κάλλισα καὶ ἀσφαλές αἶμα ἔχει ἀπαίτα, ὅποτε διὰ τῆς ἐκείνων κατὰ πρῶτον τε καὶ δοκίμης θρησκείας, ἐκ τῆς πρὸς τὸ θεῶν συμφορῆς πάντας εἰς αὐτὸν ἀγειρῆν ἀξιοί. τέτω τῷ κατὰ λόγον τῶν ἀνθρώπων, λέγω δὴ τῶν χριστιανῶν. ὑπὲρ γὰρ τέτων ὅπως μοι λόγος, πῶς οἶμαι ἡδ' ἐὰν ἀκούσῃ, ὅτι καὶ τῆς πρὸς σὺ τὰ κράτιστα Ἰπικερσίας, ὡς πρὸς ἐξέ μοι βελομένω, κοσμεῖ. (οἶ τε ἔν ὡς ὅτι κάλλισα, ἐκείνους τε ὡσαύτως ὑπάρχει τὰ κάλλισα, ὅτι σοὶ κακίνοισ. οὐκ ἔστι γὰρ ἐξέ τὸν τῶν ὅλων δεσποτικῶν πρῶτον ἰλεῶ τε καὶ ἐμμενῆ. τέτως τοιγαρεῖν ἐπεὶ δὴ τοσούτῳ εἰ, σοὶ παρατίθεμαι, ὅθεν αὐτὸς τέτως ὅτι καὶ εὐσεβεία Ἰπικερσίας εἰ ἐγγχεῖσθαι.

τάτους ἀγάπα ἀρμολίως τ' αὐτῷ Φιλανθρῶ. **A** πίας. σωλῶτε γδ κ' ἡμῶν ἀπειργασθῆν δώ-
σας διατῆς πίσεως τὴν χάριν. Τοσαύτῳ ὁ
πάντα ἀείσος βασιλεύς τῷ εὐσεβείᾳ κοσμη-
μένων ἐποίειτο Φροσίδᾳ, ἐμόνων τῷ ἰσση-
κῶν Πιμελέμῳ, ἀλλὰ κ' τῶν ὑφ' ἑτέρω
σκήπτρῳ τελευτήων, εἰς δύναμιν παρηγορήσε-
ι. διάτοι τῆτο, ἔαυτος τῆς θείας κηδεμο-
νίας ἀπήλασε. καὶ τῆς τε εὐρωπῆς ἀπάσης κ'
τῆς λεβῆς, ὡς ἢ ταύταις καὶ τῆς πλείους τῆς
ἀσίας κατέχων τὰς ἡνίας, ἕνως εἶχεν τὰς δε-
χομένους, κ' τῶν χαλκῶν μετ' ἡδονῆς κειθόμε-
νες, κ' μὴ δὴ κ' τῶν βαρβάρων, ἔμῳ ἐκόν-
τες ἐδέχθησαν. **Β** ἢ πολέμων κρατέμῳ, καὶ
πανταχῶς ἐπέπαμα ἰσῶ, ἐνικηφόρος ὁ βασι-
λεύς ἀνεδείκνυτ'. ἀλλὰ ταῦτα μὴ κ' ἕτεροι
διὰ πλείονων διήμῳσαν. ἡμεῖς ἢ τῆς παρ-
καμένης ἰσορίας ἐχώμεθα. ὁ μὴ ἐν πανδι-
φμος βασιλεύς, τὰς ἀποστολικὰς Φροσι-
δας ἐν τῇ ψυχῇ παρῆφερον. **Γ** δε γε τ' ἐρω-
σύτης ἡξίωμένοι ἐμόνον οἰκοδομεῖν ὁδοὺς ἐξ-
λοισ, ἀλλὰ ἔαυτὰ τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀνορύτ-
την ἐπεχέειν θεμέλια. τὰς γδ δὴ τῶν μῦ-
τῶν ἀποστολικῶν ἡγεμένους δογματῶν, παν-
τοδαπὰς συκοφαντίας ὑφαινόητες, κατὰ τῶν
τε ἐξήλαυνον. ἐγδ δὴ ἔλαβον κόρον τῆς φθό-
νε, τὸ πολυδρῦλόν ἐπῶν κ' εὐσεβείας τῆς
μεγάλῃς δεῖμα σωλεθεικότες. ἀλλὰ καὶ
ἄλλοι πύργον μέγιστον τ' εὐσεβείας ὑπερῶν
ἐπεχέειν, καὶ τὰς παντοδαπὰς παρῆφερον
μηχανὰς. ἐν σωλῶμ ἢ καὶ τήνδε τὴν τε-
γῶδιαν ὡς ἐνι μάλισα διηγῆσομαι.

Κεφ. κς'.

Περὶ τῆς κατὰ τὸ ἀγίου ἀθανασίου τυρωθείας
ἐπὶ Κελῆς.

Aλεξάνδρου τῆς θαυμασίᾳ ἐπισκόπου, ὃς
τὴν ἀρετὴν καὶ ἡγωνιστῶν βλασφημίαν,
πᾶσιβίς τὸ τέμεμα καὶ ἐκκλησίας μῦ μῆνας πέν-
τε τῆς ἐν νικαίᾳ συνόδου, τὴν τ' ἀλεξανδρέων
ἐκκλησίας ἀθανάσιος διεδείξατο προεδείαν.
ἀντὶς παιδὸς ἐν μὴ τῶν θεοῖς μαθήμασιν
ἐξήραφαις. ἐν ἑκάστῃ τῶν ἐκκλησιαστι-
κῶν χορῶν ἡρόμῳ ἀξιάγας. ὅσα ἐν
μεγάλῃ συνόδῳ τὰς ὑπὲρ τῶν ἀποστολικῶν
δογματῶν ἀγῶνας ἀναδείξαμῳ, ὡς
μὴ τῶν τ' ἀληθείας ἐμφανέτω προμάχων.
τῶν δὲ γε ἀληθῶν, ὡς ἀληθῶν ἡσ, ἐχθρὸς

Hos quandoquidem pietate excellis,
tibi in manum trado. Hos pro tua hu-
manitate complectere. Sic enim & ti-
bi ipsi, & nobis, hac tua fide immen-
sum beneficium præstabis. Tantam om-
nium qui pietate præditi essent, cu-
ram ac sollicitudinem Imperator gere-
bat, quippe qui non suis solum subditis
confuleret, sed iis etiam qui aliorum
regum parebant Imperio, pro virili
parte prospiceret. Hanc ob causam &
ipse peculiarem Dei curam ac provi-
dentiam expertus est: & cum totius
B Europa, & Africa, ac præterea majoris
partis Asiae habenas regeret, subditos
tamen habuit benevolens atque morige-
ros. Sed & ex Barbaris, alii sua sponte
ei serviebant, alii armis subacti. Ubique
certe erigebantur tropæa, & Imperator
victor renuntiabatur. Verum hæc alii
pluribus celebrarunt; nos vero institu-
tum opus prosequamur. Ac laudatissi-
mus quidem Imperator curas plane A-
postolicas animo versabat. Hi vero
qui sacerdotali dignitate præditi erant,
non solum Ecclesiam ædificare abnue-
bant, sed ipsa quoque ejus fundamenta
subruere conabantur. Eos enim qui
juxta Apostolicam doctrinam Ecclesias
C administrabant, confictis cujusque ge-
neris calumniis, deposuerunt atque ex-
turbarunt. Nam cum famosam illam
fabulam adversus magnum Eustathium
composuissent, invidia fatietas eos non
cepit: sed alterum quoque pietatis pro-
pugnaculum subruere aggressi sunt, om-
nesque ad id machinas adhibuerunt.
Quam quidem tragædiam, quoad ejus
fieri potest, brevissime exponam.

CAP. XXVI.

De insidiis adversus sanctum Athanasium
comparatis.

CUM admirabilis ille Episcopus A-
lexander, qui Arii blasphemiam
expugnavit, post quinque menses à Syn-
odo Nicæna vivendi finem fecisset, A-
lexandrinæ Ecclesiæ præfulatum Atha-
nasia suscepit: vir a puero divinis lit-
teris innutritus, & in singulis Ecclesia-
stici ordinis gradibus summa cum ad-
miratione versatus. Qui cum in ma-
gno illo Concilio Nicæno pro Aposto-
licæ doctrinæ defensione certamen
subisset, à propugnatoribus quidem
veritatis laudem retulit: eorum vero
qui veritati adversabantur, utpote æ-
mulus, hostis atque inimicus extitit.

H ij